

مقدمه

آسیب شنوایی از بدو تولد یا پیش از دست‌یابی به رشد شناختی - زبانی، مانع اصلی بر سر راه رشد ارتباط گفتاری محسوب می‌شود. غلبه بر این مشکل در صورتی امکان‌پذیر است که اولیا و متخصصین با یک دیگر همکاری نمایند و کودکان خردسال آسیب دیده شنوایی را با محیط زبانی غنی و مساعد احاطه کنند، محیطی که در آن مهارت‌های شنیداری به حد کامل رشد می‌یابند. لذا به برخی از راهکارهای تسهیل‌کننده در درک برقراری ارتباط که والدین می‌توانند توجه کنند در این راهنما اشاره می‌گردد:

- زمانی که کودکان با شما صحبت می‌کنند، به او و رفتارهایش توجه نمایید.

- گفتاربان را با سطح سنی کودکان هماهنگ کنید زیرا کودک شما در این مرحله متبحرتر از گذشته شده است. به همین خاطر جملات سخت‌تر و طولانی‌تری را برایش به کار ببرید.

- توجه کودکان را به صدای حیوانات، اسباب بازی‌های صدا دار جلب نمایید.

- کودک باید زمان شروع و قطع صداهای محیطی را تشخیص دهد. فعالیتی انجام دهید که او از دو حس شنوایی و بینایی به طور همزمان استفاده نماید. مثلاً حرکت ماشین همراه با پخش موسیقی و توقف ماشین به محض قطع شدن صدا.

- کودکان را زیر نظر بگیرید و توجه کنید که کودک شما به کدام سمت خیره نگاه می‌کند، آنگاه درباره آنچه که نگاه می‌کرده برایش صحبت کنید.

- درباره محیط اطراف (اشیاء، اسباب بازی و...) به کودکان اطلاعات لازم را ارائه دهید.

- کودکان را در مورد وقایعی که اتفاق افتاده است و یا در حال انجام است، آگاه کنید.

- در مورد ویژگی‌ها و کاربرد اشیاء موجود در منزل، برای او توضیح دهید.

- کودک را با مکان‌های مختلف آشنا کنید. مانند: حمام، آشپزخانه، توالت، اتاق و...

- با کودکان در مورد فعالیت‌هایی که هر روز با هم در حال انجام آن‌ها هستید، گفتگو کنید.

- به کودکان فرصت‌هایی برای تمرکز و توجه بر روی برخی اشیاء بدهید.

- در هنگام بازی کردن، کار کردن و کتاب خواندن، صداهای موجود در محیط را تولید کنید. مثلاً زمان حمام کردن، صدای شُرشر آب را تولید کنید یا هنگام خواندن کتاب، صدای هواپیمای داستان را تقلید کنید.

- وقتی از منزل بیرون می‌روید، با کودکان در مورد کارهایی که قصد انجام آن را دارید، صحبت کنید. به طور مثال: شما قصد خرید مواد غذایی دارید، می‌خواهید به دیدن همسایه‌تان بروید و یا می‌خواهید یکی از فرزندانتان را از مدرسه به خانه بیاورید. تمام این موارد را برای کودکان توضیح دهید.

- با کودکان در مورد موقعیت‌های مختلف زندگی، کارهایی که در حال انجام آن هستید یا قصد انجام آن‌ها را در آینده نزدیک دارید، صحبت کنید.

- کودکان از نگاه کردن و گفتگو در مورد عکس‌های خانوادگی لذت می‌برند. هرچندگاهی آلبوم خانوادگی را با او ورق بزنید.

- کارهای ساده را به کودکان واگذار کنید. به کودکان اجازه دهید تا در انجام برخی امور منزل مشارکت داشته باشند.

- به کودکان مسئولیت دهید تا توجه و دقت او افزایش یابد دادن مسئولیت به کودک باعث می‌شود که او قدرت انتخاب پیدا کند.

- "بایدها" و "نبایدها" را به کودکان آموزش دهید، تا زمانی که او صدای بلند کلمه "نه" و یا "تکان دادن سر شما" را دید، گیج نشود.

- زمانی که کودکان مشغول کاری سخت و مشکل است، (مانند چیدن لگویا بالا رفتن از پله) نکات ایمنی را به او تذکر دهید. - کودکان را تشویق کنید تا با استفاده از وسایل ساده داخل منزل مثل جعبه‌های مقوایی، قوطی‌های پلاستیک و تکه‌هایی از مواد بدون مصرف کاردستی درست کنند.

- بازی «پنهان کردن اشیاء» را با کودکان انجام دهید. به این صورت که یک عروسک را در جایی مخفی کنید، از او بپرسید که «عروسک، کجاست؟ و بعد همراه با کودکان به پیدا کردن آن پردازید.

- کودکان از خواندن شعر و آواز، گوش دادن به آهنگ لذت می‌برند بنابراین از موسیقی در برنامه روزانه کودکان استفاده کنید.

- به کودکان اجازه بدهید تا کتابهایی را خودش برای خواندن انتخاب کند.

- برای وی کتاب‌هایی را بخوانید که لغات کمی در هر صفحه داشته باشد و درباره تصاویر کتاب با او صحبت کنید.

- مطالب کتاب را مرتباً دوباره خوانی و تکرار کنید. کودکان، تکرار را دوست دارند. گاهی اوقات در اثر تکرار، به تقلید از محتوای کتاب می‌پردازند.

نقش خانواده در مداخله به‌منتهای

ویژه والدین شماره ۲

معاونت برنامه ریزی آموزشی و توان بخشی
کارشناسی گروه دانش آموزان آسیب دیده شنوایی
سال تحصیلی ۹۶-۹۵

- اعضای خانواده را به بحث و گفتگو در مورد تصاویر کتاب داستان تشویق کنید.
- کلمات ناقص کودکان را با عبارت بندی درست تکرار کنید. به عنوان مثال اگر کودک شما می گوید: «به به می خواهم» شما باید به او بگویید: «بیسکویت می خواهی؟»
- اجازه دهید کودکان بازی های غیر تعاملی (بازی های تک نفره) را انجام دهد مثل گذاشتن لگوها داخل و یا بیرون سطل، انداختن حلقه ها درون میله.

- به گفتار کودکان با توضیح بیشتر در مورد مطلبی که بیان می کند، پاسخ دهید. مثلاً وقتی کودک شما می گوید «بَبَرَف» به او پاسخ دهید: «بله، بابا به اداره رفت، او بعداً برمی گرده.»
- دائماً گفتار کودکان را اصلاح نکنید، بلکه سعی کنید کلمات را با تلفظ صحیح، مجدداً تکرار کنید.
- وقتی که در حال حمام کردن، لباس پوشاندن و ... کودکان هستید با وی صحبت کنید. مثلاً به او بگویید: «دست هایت اینجاست»، یا پاهات کجاست؟»

- از گفته های خود کودکان، برای توجیه او در انجام کاری استفاده کنید. مثلاً کودکان به شما می گوید: «نمی خوام به حمام برم»، و شما باید اینگونه جواب بدهید: «اوه، نمی خوامی به حمام بروی، ولی من فکرمی کنم دستات و بدنت می خواهند به حمام بروند چون کثیف هستند.»
- منتظر باشید که قبل از اینکه شما شروع به صحبت کنید، کودکان به شما توجه کند. به عنوان مثال، قبل از شروع صحبت، کودکان را با اسم صدا بزنید.
- رشد مهارت نوبت گیری در گفتار را به او آموزش دهید.
- برای مثال فعالیتی پیش بینی نمائید که مفهوم رعایت نوبت را در قالب بازی به او بفهمانید. در این خصوص یک کتاب داستان مصور که گویای این مسئله باشد، می تواند کمک خوبی به شما بنماید.

اسباب بازی های صدا دار با رنگ شاد و قابل لمس
در اختیار کودک آسیب دیده شنوایی قرار دهید.

همواره هنگام صحبت کردن با کودک با آسیب شنوایی مقابل چهره او و ترجیحاً با فاصله یک متر و نیم قرار گرفته تا چهره وی شما قابل دیدن باشد.
در جایی بایستید که نور کافی بر چهره وی شما بتابد.
سعی کنید هنگام جویدن غذا صحبت نکنید. زیرا لب خوانی و درک صحبت های شما برای کودک بسیار دشوار می شود.